ΟΙ ΑΜΕΤΡΗΤΕΣ ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΤΕΧΝΗ

THE COUNTLESS ASPECTS OF BEAUTY IN ANCIENT ART

ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
NATIONAL ARCHAEOLOGICAL MUSEUM

Οι απόψεις που εκφέρονται στα κείμενα βαρύνουν αποκλειστικά τους συγγραφείς

© Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο
© Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων

ISBN 978-960-386-368-7

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

ΟΙ ΑΜΕΤΡΗΤΕΣ ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΤΕΧΝΗ

THE COUNTLESS ASPECTS OF BEAUTY IN ANCIENT ART

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Μαρία Λαγογιάννη-Γεωργακαράκου

ΑΘΗΝΑ 2018

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ

ΙΔΕΑ – ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ – ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Δρ Μαρία Λαγογιάννη-Γεωργακαράκου
Αρχαιολόγος, Διευθύντρια του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΚΗ – ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Δρ Μαρία Λαγογιάννη-Γεωργακαράκου
Σαπφώ Αθανασοπούλου, Αρχαιολόγος-(MA) Μουσειολόγος
Δρ Δέσποινα Καλεσοπούλου, Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος

ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
Παντελής Φελέρης, Συντηρητής έργων τέχνης
και αρχαιοτήτων, Μουσειογράφος

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Κέλλυ Δρακομαθιουλάκη, Τεχνολόγος Πολιτικός Μηχανικός

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ
Δρ Δέσποινα Ιγνατιάδου, Προϊσταμένη του Τμήματος
Συλλογής Έργων Γλυπτικής, Δρ Γιώργος Καββαδίας,
Προϊστάμενος του Τμήματος Συλλογών Αγγείων, Έργων
Μεταλλοτεχνίας και Μικροτεχνίας, Δρ Κώστας Νικολέντζος,
Προϊστάμενος του Τμήματος Προϊστορικών, Αιγυπτιακών,
Κυπριακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων
Αρχαιολόγοι Συλλογών
Δρ Χριστίνα Αβρονιδάκη, Σαπφώ Αθανασοπούλου,
Δρ Έλενα Βλαχογιάννη, Δρ Κατερίνα Βουτσά, Κατερίνα
Κωστάντη, Δρ Ελένη Κωνσταντινίδη-Συβρίδη, Δρ Ευρυδίκη
Λέκα, Δρ Κάτια Μαντέλη, Δρ Έφη Οικονόμου, Νομική
Παλαιοκρασσά, Δρ Κώστας Πασχαλίδης, Δρ Βασιλική
Πλιάτσικα, Δρ Μαρία Σάλτα, Δρ Χρυσάνθη Τσούλη,
Αλεξάνδρα Χατζηπαναγιώτου, Δρ Μαρία Χιδίρογλου

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΚΘΕΜΑΤΩΝ
Δρ Γεωργιάννα Μωραΐτου, Προϊσταμένη του Τμήματος
Συντήρησης, Χημικών και Φυσικών Ερευνών και Αρχαιομετρίας
Συντηρητές έργων τέχνης και αρχαιοτήτων
Παναγιώτης Αθανασόπουλος, Δαυίδ Δέλιος, Κατερίνα
Ιωαννίδου, Γεωργία Καραμαργιού, Ράνια Καψοκόλη,
Τίνα Κουτούβαλη, Μάκης Μακρής, Παναγιώτης Λάζαρης,
Ιωάννα Ντάλλα, Κατερίνα Ξυλινά, Γιάννης Παναγάκος,
Σοφία Σπυριδάκη, Καλλιόπη Τσακρή

ΜΟΥΣΙΚΗ
Η μουσική της έκθεσης προέρχεται από το έργο Nina, Pinta,
Santa Maria («1492 - Conquest of Paradise») του Βαγγέλη
Παπαθανασίου (Vangelis)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
Μπέσσυ Δρούγκα, Προϊσταμένη Τμήματος
Τεχνικής Υποστήριξης και Μουσειογραφίας
Κέλλυ Δρακομαθιουλάκη, Τεχνολόγος Πολιτικός Μηχανικός
Περικλής Μαλαμίτσης, Προϊστάμενος Τμήματος Διοικητικής
και Οικονομικής Υποστήριξης
Ξανθίππη Μαλαμίτση, Διοικητικός
Βάσω Ιγγλέση, Διοικητικός

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
Παντελής Φελέρης, Γιάννης Παναγάκος

ΗΧΗΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Νίκος Καραπιπέρης

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΕΠΙΤΟΙΧΙΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Δρ Κάτια Μαντέλη

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
Παντελής Φελέρης, Αθηνά Ιακωβίδου

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΟΠΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
Horizonit.gr

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΡΩΜΑΤΟΣ
STAGEDESIGNOFFICE

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
Εμμανουήλ Λιγνός «Κατασκευές για μουσεία
και εκθεσιακούς χώρους»

ΞΥΛΙΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΒΑΘΡΩΝ
Τάσος Βαγγέλης

ΦΩΤΙΣΜΟΣ
Γιάννης και Κώστας Βελώνης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΦΩΤΙΣΜΟΥ
Κέλλυ Δρακομαθιουλάκη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
NATIONAL ARCHAEOLOGICAL MUSEUM

2018 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ #EuropeForCulture

ΔΩΡΗΤΕΣ

NATIONAL BANK OF GREECE

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ

Κοινωφελές Ίδρυμα Ιωάννη Σ. Λάτση

ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ

EST. KORRES 1996

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΕΡΤ, TRITO 90.9 FM

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ: ΣΤΑΣΥ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Δρ Μαρία Λαγογιάννη-Γεωργακαράκου
Αρχαιολόγος, Διευθύντρια του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

ΔΟΚΙΜΙΑ
Σαπφώ Αθανασοπούλου, Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Αγγείων και Έργων Μεταλλοτεχνίας και Μικροτεχνίας ΕΑΜ
Δρ Έλενα Βλαχογιάννη, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογής Έργων Γλυπτικής ΕΑΜ
Δρ Κατερίνα Βουτσά, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Προϊστορικών, Αιγυπτιακών, Κυπριακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων ΕΑΜ
Δρ Μιμίκα Γιαννοπούλου, Αρχαιολόγος, Μέλος της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Δρ Βασίλης Γκανιάτσας, Καθηγητής Αρχιτεκτονικών Συνθέσεων και Θεωρίας του Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών - ΕΜΠ
Δρ Δέσποινα Ιγνατιάδου, Αρχαιολόγος, Προϊσταμένη του Τμήματος Συλλογής Έργων Γλυπτικής ΕΑΜ
Dr. Bernice Jones, Αρχαιολόγος, Ringling College of Art and Design, Sarasota, US
Δρ Δέσποινα Καλεσοπούλου, Αρχαιολόγος - Μουσειολόγος, Τμήμα Εκθέσεων, Επικοινωνίας και Εκπαίδευσης ΕΑΜ
Δρ Θοδωρής Κουτσογιάννης, Ιστορικός Τέχνης, Έφορος της Συλλογής Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων
Δρ Ελένη Κωνσταντινίδη-Συβρίδη, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Προϊστορικών, Αιγυπτιακών, Κυπριακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων ΕΑΜ
Κατερίνα Κωστάντη, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Προϊστορικών, Αιγυπτιακών, Κυπριακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων ΕΑΜ
Δρ Μαρία Λαγογιάννη-Γεωργακαράκου, Αρχαιολόγος, Διευθύντρια του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου
Δρ Ευρυδίκη Λέκα, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογής Έργων Γλυπτικής ΕΑΜ
Δρ Κάτια Μαντέλη, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Προϊστορικών, Αιγυπτιακών, Κυπριακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων ΕΑΜ
Ulrikka Mokdad, Textile artist and art historian, Guest Researcher at the Centre for Textile Research (CTR), Saxo Institute, University of Copenhagen
Κική Μπίρταχα, Αρχαιολόγος, Μέλος της Επιστημονικής Ομάδας Ανασκαφών Ακρωτηρίου Θήρας
Δρ Γεωργιάννα Μωραΐτου, Συντηρήτρια, Προϊσταμένη του Τμήματος Συντήρησης, Χημικών και Φυσικών Ερευνών και Αρχαιομετρίας ΕΑΜ
Dr. Dimitri Nakassis, Associate Professor of Archaeology, Dept. of Classics, University of Toronto, Canada.
Δρ Κώστας Νικολέντζος, Αρχαιολόγος, Προϊστάμενος του Τμήματος Συλλογών Προϊστορικών, Αιγυπτιακών, Κυπριακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων ΕΑΜ
Δρ Έφη Οικονόμου, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Αγγείων και Έργων Μεταλλοτεχνίας και Μικροτεχνίας ΕΑΜ
Νομική Παλαιοκρασσά, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Αγγείων και Έργων Μεταλλοτεχνίας και Μικροτεχνίας ΕΑΜ
Δρ. Κώστας Πασχαλίδης, Αρχαιολόγος, Επιμελητής Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Προϊστορικών, Αιγυπτιακών, Κυπριακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων ΕΑΜ
Δρ Βασιλική Πλιάτσικα, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Προϊστορικών, Αιγυπτιακών, Κυπριακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων ΕΑΜ
Ιορδάνης Σαμανίδης, Χημικός (Όμιλος ΚΟΡΡΕΣ)
Δρ Καλλιόπη Σαρρή, Αρχαιολόγος, Ερευνήτρια, Πανεπιστήμιο της Κοπεγχάγης
Δρ Χρυσάνθη Τσούλη, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογής Έργων Γλυπτικής ΕΑΜ
Αλεξάνδρα Χατζηπαναγιώτου, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Αγγείων και Έργων Μεταλλοτεχνίας και Μικροτεχνίας ΕΑΜ
Δρ Μαρία Χιδίρογλου, Αρχαιολόγος, Επιμελήτρια Αρχαιοτήτων, Τμήμα Συλλογών Αγγείων και Έργων Μεταλλοτεχνίας και Μικροτεχνίας ΕΑΜ
Dr. Diana Wardle, Αρχαιολόγος, Λέκτορας, University of Birmingham, England

ΚΕΙΜΕΝΟΛΕΖΑΝΤΕΣ
Δρ Χριστίνα Αβρονιδάκη, Σαπφώ Αθανασοπούλου, Δρ Έλενα Βλαχογιάννη, Δρ Κατερίνα Βουτσά, Δρ Δέσποινα Ιγνατιάδου, Δρ Γιώργος Καββαδίας, Δρ Δέσποινα Καλεσοπούλου, Παναγιώτα Κουτσιανά, Κατερίνα Κωστάντη, Δρ Ελένη Κωνσταντινίδη-Συβρίδη, Δρ Ευρυδίκη Λέκα, Δρ Κάτια Μαντέλη, Δρ Κώστας Νικολέντζος, Δρ Έφη Οικονόμου, Δρ Κώστας Πασχαλίδης, Δρ Βασιλική Πλιάτσικα, Δρ Μαρία Σάλτα, Δρ Μαρία Σελέκου, Δρ Χρυσάνθη Τσούλη, Αλεξάνδρα Χατζηπαναγιώτου, Δρ Μαρία Χιδίρογλου

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ
Δρ Χριστίνα Αβρονιδάκη, Δρ Έλενα Βλαχογιάννη, Δρ Ελένη Κωνσταντινίδη-Συβρίδη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΛΕΖΑΝΤΩΝ
Σαπφώ Αθανασοπούλου, Δρ Δέσποινα Καλεσοπούλου

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΙΚΟΥ
Καλλιόπη Σπύρου

Φοιτητές πρακτικής άσκησης
Νίκος Αντωνόπουλος, Μαρία Βασάλου
Τμήμα Διοίκησης, Οικονομίας και Επικοινωνίας Πολιτιστικών και Τουριστικών Μονάδων, ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου
Ελευθέριος Α. Γαλανόπουλος
Τάσος Βρεττός, Hans Rupprecht Goette, Ηλίας Ηλιάδης, Σωκράτης Μαυρομμάτης, Ειρήνη Μίαρη, Κική Μπίρταχα, Κώστας Ξενικάκης, Γιάννης Πατρικιάνος, Σπήλιος Πίστας, Στέλιος Σκουρλής, Δέσποινα Σπύρου, Στέφανος Στουρνάρας, Γιώργος Φαφαλής, Παντελής Φελέρης, Φωτ. Αρχείο ΕΦΑ Αργολίδας, Φωτ. Αρχείο ΕΦΑ Βοιωτίας, Φωτ. Αρχείο ΕΦΑ Δυτικής Αττικής, Φωτ. Αρχείο Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου, Φωτ. Αρχείο ΕΦΑ Ιωαννίνων, Φωτ. Αρχείο ΕΦΑ Κοζάνης, Φωτ. Αρχείο ΕΦΑ Μεσσηνίας, Φωτ. Αρχείο ΕΦΑ Φθιώτιδας και Ευρυτανίας, Φωτ. Αρχείο Department of Classics, University of Cincinnati, Φωτ. Αρχείο Staatliche Antikensammlungen und Glyptothek, Μόναχο (φωτογράφος Renate Kühling)

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ
Ελένη Κώτσου

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Βασιλική Κρεββατά

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Στέλιος Σκουρλής

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
Παντελής Φελέρης, Αθηνά Ιακωβίδου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Παπαδόπουλος, www.printing.gr, Αθήνα

Μερική άποψη της έκθεσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ 12

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ 16

AESTHETICA AETERNA

ΑΡ. ΚΑΤ. 1-14 22

ΜΑΡΙΑ ΛΑΓΟΓΙΑΝΝΗ-ΓΕΩΡΓΑΚΑΡΑΚΟΥ
Η αναζήτηση του Ωραίου 35

ΑΡ. ΚΑΤ. 15-17 49

DIMITRI NAKASSIS
Beauty in clay: Aesthetics and script in Mycenaean Greece 51

ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΚΑΝΙΑΤΣΑΣ
Το «καλόν» στην αρχαία ελληνική τέχνη ως αποκάλυψη αλήθειας και υπόσχεση του αγαθού:
Μια οντολογική προσέγγιση στα τέχνεργα 57

ΜΙΜΙΚΑ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ
Η τέχνη και οι όψεις του Ωραίου στη φιλοσοφική σκέψη του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη 69

ΑΡ. ΚΑΤ. 18-34 78

ΜΑΡΙΑ ΛΑΓΟΓΙΑΝΝΗ-ΓΕΩΡΓΑΚΑΡΑΚΟΥ
Οι αμέτρητες όψεις του Ωραίου στην αρχαία τέχνη 87

ΤΟ ΩΡΑΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΘΥΜΗΤΟ

ΜΑΡΙΑ ΧΙΔΙΡΟΓΛΟΥ
Η έννοια και η εικόνα της ομορφιάς μέσα από την αρχαία ελληνική λογοτεχνία
και τα αρχαιολογικά ευρήματα 135

ΑΡ. ΚΑΤ. 35-42 147

ΕΦΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Η αέναη επιδίωξη της ομορφιάς 153

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΣΑΡΡΗ
Αισθητική και ενδυμασία στη Νεολιθική εποχή 163

Αρ. Κατ. 43-45 175

BERNICE R. JONES
Costumes of Beauty 177

ΑΡ. ΚΑΤ. 46-52 191

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΤΣΟΥΛΗ
Το ένδυμα στους ιστορικούς χρόνους 195

ΣΑΠΦΩ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ - ΝΟΜΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑ - ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ
Τα υποδήματα στην αρχαία Ελλάδα μέσα από τα έργα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου.
Κρηπίδες, τροχάδες, ενδρομίδες και εμβάδες 209

ΑΡ. ΚΑΤ. 53-71 237

ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ-ΣΥΒΡΙΔΗ
Το Μυκηναϊκό κόσμημα. Υλικά, τεχνικές και αισθητική 245

ΑΡ. ΚΑΤ. 72-91 255

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΙΓΝΑΤΙΑΔΟΥ - ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
Χρήσεις και συμβολισμοί των κοσμημάτων. Από τη Γεωμετρική έως και τη Ρωμαϊκή εποχή 265

ΑΡ. ΚΑΤ. 92-105 282

ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ-ΣΥΒΡΙΔΗ
Κομμώσεις και κόσμηση μαλλιών στο Προϊστορικό Αιγαίο 289

ΑΡ. ΚΑΤ. 106-107 302

ΕΛΕΝΑ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ
Κόμης Τέχνη. Οι κομμώσεις στον ελληνορωμαϊκό κόσμο και οι σημειολογικές τους προεκτάσεις 303

ΠΡΟΒΑΛΛΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΩΜΑ

ΚΑΤΙΑ ΜΑΝΤΕΛΗ
Τα ειδώλια ως ολογράμματα αισθητικής του Νεολιθικού πολιτισμού στην Ελλάδα:
Η απόδοση της ανθρώπινης μορφής 321

ΚΙΚΗ ΜΠΙΡΤΑΧΑ
Επαναπροσδιορίζοντας το «ωραίον» στα κυκλαδικά ανθρωπόμορφα ειδώλια 333

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΑΝΤΗ
Απεικονίσεις και συμβολισμοί του γυμνού σώματος στην Αιγαιακή Χαλκοκρατία 345

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΛΙΑΤΣΙΚΑ
Αναζητώντας την ιδανική Μυκηναία: το αισθητικό ιδεώδες της γυναικείας μορφής
στη Μυκηναϊκή εποχή 355

ΑΡ. ΚΑΤ. 108 370

ΚΩΣΤΑΣ ΝΙΚΟΛΕΝΤΖΟΣ - ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ
Αναζητώντας το ανδρικό ιδεώδες στον Μυκηναϊκό κόσμο 371

ΜΙΜΙΚΑ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ
Η Γυμνότητα στην αρχαία ελληνική τέχνη 383

Η ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ
Η αναβίωση του αρχαιοελληνικού κάλλους στις εικαστικές τέχνες του Νεοκλασικισμού 399

ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΛΕΚΑ
Η κόσμηση των αγαλμάτων. Η χρήση και η αισθητική του χρώματος στην αρχαία γλυπτική 417

ΓΕΩΡΓΙΑΝΝΑ ΜΩΡΑΪΤΟΥ
Η συμβολή της Χημείας στην ανάδειξη του Ωραίου. Πώς συντηρήθηκαν ο Έφηβος του Μαραθώνα και ο Ποσειδώνας του Αρτεμισίου στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο την περίοδο 1925-1934 433

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΛΕΣΟΠΟΥΛΟΥ
Η αναζήτηση των χαμένων αισθήσεων στην αρχαιολογία: πειραματικές δημιουργίες και αισθητηριακές προσλήψεις 445

ULRIKKA MOKDAD
Reconstructing ancient patterns on ceramics in weaving 457

DIANA WARDLE
Replicating Aegean Bronze Age Costume 463

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΒΟΥΤΣΑ
Αρωματικά έλαια κατά τη Μυκηναϊκή εποχή 475

ΑΡ. ΚΑΤ. 109-114 485

ΙΟΡΔΑΝΗΣ ΣΑΜΑΝΙΔΗΣ
Αρχαιολογία των αισθήσεων / Άρωμα 489

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ 497

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ – ΣΕΙΡΩΝ 504

Μερική άποψη της έκθεσης